

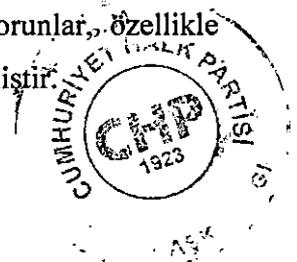

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de yüz binlerce kör ve görme engelli vatandaşımız, günlük yaşamın en temel alanlarında dahi ciddi erişilebilirlik sorunlarıyla karşı karşıya kalmaktadır. Eğitimden sağlığa, ulaşımdan kamu hizmetlerine, afet ve acil durum bilgilendirmelerinden dijital platformlara, kültürel yaşama katılımdan trafik güvenliğine kadar pek çok alanda yaşanan bu sorunların temelinde, görme engelli bireylerin ihtiyaçlarını merkeze alan kapsayıcı kamusal politikaların yeterince geliştirilmemiş olması, bu alandaki insan kaynağının yeteri kadar desteklenmemesi ve liyakatin geri planda kalması yatmaktadır.

Körler ve görme engelli bireyler için erişilebilirlik yalnızca fiziksel mekânlara girişle sınırlı değildir. Bilgiye erişim, yön bulma, hizmetten bağımsız yararlanma ve güvenli hareket edebilme imkânı, eşit yurttaşlığın ayrılmaz bir parçasıdır. Buna rağmen Türkiye’de kamusal hizmetlerin büyük bir bölümü hâlâ görsel odaklı tasarlanmakta; sesli yönlendirme, dokunsal yüzeyler, Braille alfabeli bilgilendirme ve erişilebilir dijital tasarım gibi temel unsurlar yaygın biçimde hayata geçirilmemektedir. Bu durum, görme engelli bireyleri kamusal yaşamda sürekli olarak başkalarına bağımlı hâle getirmektedir. Sağlık hizmetleri alanında, hastaneler, randevu sistemleri, yönlendirme ve bilgilendirme mekanizmaları büyük ölçüde görsel unsurlara dayanmaktadır. Körler ve görme engelli vatandaşlar; muayene, tetkik, tedavi ve ilaç kullanım süreçlerinde yeterli bilgilendirmeye bağımsız biçimde erişememekte, çoğu zaman refakatçi olmadan sağlık hizmetlerinden yararlanamamaktadır. Bu durum, hasta güvenliği ve sağlık hakkı açısından ciddi riskler doğurmaktadır. Eğitim alanında ise görme engelli öğrenciler; ders kitaplarına erişim, yardımcı materyaller, sınav uygulamaları, dijital eğitim platformları ve okul binalarının fiziksel koşulları bakımından önemli sorunlar yaşamaktadır. Braille alfabeli kitapların ve erişilebilir dijital içeriklerin yetersizliği, öğretmenlerin bu alandaki bilgi eksikliği ve ölçme-değerlendirme süreçlerindeki standart eksikliği; görme engelli öğrencilerin eğitimde fırsat eşitliğinden tam anlamıyla yararlanmasını engellemektedir.

Ulaştırma ve altyapı hizmetleri de görme engelli bireyler açısından ciddi riskler barındırmaktadır. Toplu taşıma sistemlerinde sesli yönlendirme ve bilgilendirme eksikliği, dokunsal yüzeylerin yetersizliği ve dijital ulaşım uygulamalarının erişilebilir olmaması; körler ve görme engelli vatandaşların güvenli ve bağımsız hareket etmesini zorlaştırmaktadır. Bu sorunlar, özellikle büyükşehirlerde günlük yaşamı doğrudan etkileyen yapısal bir engel hâline gelmiştir.

Afet ve acil durumlarda yaşanan sorunlar da hayati boyuttadır. Deprem, sel, yangın ve benzeri afetlerde yapılan uyarılar, anonslar ve yönlendirmelerin büyük çoğunluğu görsel veya işitsel unsurlara dayalı olduğu için mutlaka geliştirilmelidir. Körler ve görme engelli bireyler için erişilebilir olmayan bu sistemler, hayati bilgilere zamanında ulaşılmasını engellemekte ve can güvenliğini ciddi biçimde tehlikeye atmaktadır. Afet yönetimi politikalarında görme engelli bireylerin ihtiyaçlarının yeterince dikkate alınmadığı görülmektedir. Dijitalleşmenin hız kazandığı günümüzde, kamu kurumlarının internet siteleri, e-Devlet uygulamaları, mobil uygulamalar ve çevrim içi hizmetleri de görme engelli bireyler açısından erişilebilir olmaktan uzaktır. Ekran okuyucu uyumu, sesli yönlendirme ve erişilebilir tasarım standartlarının yaygın biçimde uygulanmaması, dijital eşitsizliği derinleştirmektedir. Kültür ve turizm alanında ise müzeler, ören yerleri ve kültürel mekânlarda Braille bilgilendirme, sesli rehberlik ve dokunsal yönlendirme gibi uygulamaların sınırlı olması; körler ve görme engelli bireylerin kültürel yaşama eşit katılımını engellemektedir. Kültürel hakların erişilebilirliği, sosyal devlet ilkesinin temel gereklerindedir.

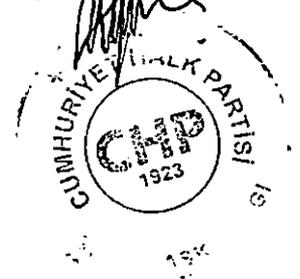
Tüm bu alanlarda yaşanan sorunlar, körler ve görme engelli bireylerin yalnızca bireysel güçlükler yaşadığını değil; kamusal politikaların yetersizliği nedeniyle sistematik bir hak kaybıyla karşı karşıya olduğunu göstermektedir. Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi, Anayasa'nın eşitlik ve sosyal devlet ilkeleri ile ulusal engelli mevzuatı dikkate alındığında, bu tablonun kapsamlı biçimde ele alınması zorunludur.

Bu nedenle; körler ve görme engelli vatandaşlarımızın eğitim, sağlık, ulaşım, afet ve acil durumlar, dijital erişim, kamu hizmetleri, kültür ve turizm ile trafik güvenliği alanlarında yaşadığı yapısal sorunların tespit edilmesi, mevcut uygulamaların değerlendirilmesi, eksikliklerin ortaya konulması ve kalıcı, bağlayıcı çözüm önerilerinin geliştirilmesi; tüm kamu kurumlarının bu alandaki çalışmalarını artırmak ve geliştirmek amacıyla planlama yapılması için, Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederim. 05.02.2026

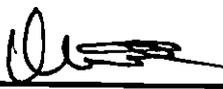
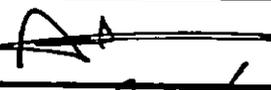
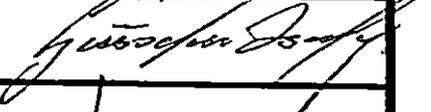
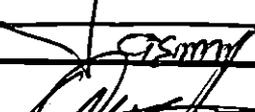
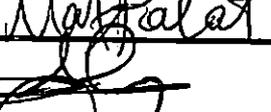
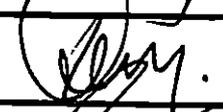
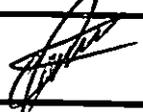
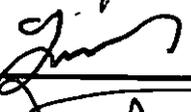
İzgor Feylan
Sanatçılara M.e.

Op. Dr. Ali KARAOBA

Uşak Milletvekili

1697 Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Orhan Sener	Adana MV	
Adnan BEKER	ANKARA	
Aylin Yaman	Ankara	
Özgür Erdem İNESE	Adana	
Cem Anıta	Tekirdağ	
Halat DINCER	MERSİN	
Ali ÖZTUNÇ	Kahramanmaraş	
Gürsel EROL	Elazığ MV.	
Ganice TAŞCIER	Ankara MV.	
Cemal ENGİNSURT	İstanbul	
Seyit TORUN	ORDU MV	
Nahir Polat	İzmir	
Alıye Coşar	Antalya	
Tahsin Ocaklı	Rize	
Ali Fom KASAP	Kütahya	
Serkan SARI	Balıkesir mv.	
Veddi Rindiyev	Kırklareli mv	
Ganice Akbuğ İğezdi	İstanbul MV.	
Veli Ağbaba	Malatya MV	

